

UCHWAŁA NR 31/2023
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 2 sierpnia 2023 r.

w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej,
koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz
instrukcji głosowania korespondencyjnego

Na podstawie art. art. 53g § 7 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r. poz. 497) oraz w związku z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1817) Państwowa Komisja Wyborcza uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Koperta na pakiet wyborczy powinna mieć rozmiar umożliwiający włożenie do niej, bez konieczności składania i zaginania, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, formularza oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu, instrukcji głosowania korespondencyjnego, nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

2. Na kopercie na pakiet wyborczy umieszcza się:

1) oznaczenie „Urządnik wyborczy w ..... i adres urzędu gminy
(nazwa gminy)

obsługującego urzędnika wyborczego;

2) imię i nazwisko oraz adres wyborcy, dla którego przeznaczony jest pakiet wyborczy;

3) oznaczenie „PRZESYŁKA WYBORCZA”;

4) informację o zwolnieniu z opłaty pocztowej.

3. Na kopercie na pakiet wyborczy nie umieszcza się żadnych innych oznaczeń poza wymienionymi w ust. 2. Nie dotyczy to pieczęci i adnotacji operatora przyjmującego i doręczającego przesyłkę.

4. Jeżeli ze względu na rozmiar kart do głosowania w danej gminie nie ma możliwości zapewnienia kopert na pakiet wyborczy spełniających wymagania określone w ust. 1, dopuszczalne jest zastosowanie tuby jako koperty na pakiet wyborczy. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

5. Koperty na pakiet wyborczy lub tuby sporządzane w danej gminie nie mogą różnić się między sobą.

6. Wzór koperty na pakiet wyborczy stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. 1. Koperta zwrotna powinna mieć rozmiar umożliwiający włożenie do niej koperty na kartę do głosowania oraz oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu.

2. Na kopercie zwrotnej umieszcza się adres obwodowej komisji wyborczej, dla której przeznaczona jest przesyłka w głosowaniu korespondencyjnym, oznaczenie „PRZESYŁKA WYBORCZA” i informację o zwolnieniu z opłaty pocztowej.

3. Do kopert zwrotnych § 1 ust. 3 i 5 stosuje się odpowiednio.

4. Wzór koperty zwrotnej stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

§ 3. 1. Koperta na kartę do głosowania powinna mieć, w zależności od przeprowadzanych wyborów oraz liczby i formatu stosowanych w nich kart do głosowania, rozmiar umożliwiający włożenie do niej kart do głosowania.

2. Koperta na kartę do głosowania wykonywana jest w sposób uniemożliwiający, bez jej otwarcia, odczytanie treści znajdującej się wewnątrz karty do głosowania.

3. Koperta na kartę do głosowania, w miarę możliwości, powinna być koloru białego.

4. Na kopercie na kartę do głosowania umieszcza się oznaczenie „Koperta na kartę do głosowania”. Rodzaj i wielkość czcionki dla oznaczenia, o którym mowa w zdaniu pierwszym, musi być jednakowa dla wszystkich kopert sporządzanych w danej gminie. Na kopercie na kartę do głosowania nie umieszcza się żadnych innych oznaczeń.

5. Do kopert zwrotnych § 1 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

6. Wzór koperty na kartę do głosowania stanowi załącznik nr 3 do uchwały.

§ 4. 1. Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu sporządza się na karcie koloru białego, formatu A5.

2. Obwodowa komisja wyborcza, w obecności urzędnika wyborczego, przygotowuje formularz oświadczenia, na którym umieszcza imię (imiona), nazwisko i numer PESEL wyborcy oraz nazwę i datę przeprowadzanych wyborów, pozostawiając miejsce na wpisanie nazwy miejscowości, w której wyborca sporządza oświadczenie, i daty jego sporządzenia oraz miejsce na własnoręczny podpis wyborcy.

3. Wzór oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu stanowi załącznik nr 4 do uchwały.

§ 5. 1. Instrukcję głosowania korespondencyjnego sporządza się na kartach formatu A4, z ponumerowanymi stronami, czcionką o rozmiarze nie mniejszym niż 14 pkt.

2. W przypadku gdy pakiet wyborczy przesyłany jest do wyborcy, który wystąpił o przesłanie nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a, poza instrukcją głosowania, o której mowa w ust. 1, wyborcy przesyła się również tę instrukcję sporządzoną w alfabecie Braille'a.

3. Instrukcję głosowania korespondencyjnego sporządza się zgodnie z pouczeniem zawartym we wzorze. Treść pouczenia pomija się w instrukcji przesyłanej wyborcy.

4. Wzór instrukcji głosowania korespondencyjnego w wyborach:

1) do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego stanowi załącznik nr 5 do uchwały;

2) do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast stanowi załącznik nr 6 do uchwały.

§ 6. Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 3 września 2018 r. w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz instrukcji głosowania korespondencyjnego (M.P. poz. 966, z 2019 r. poz. 375, z 2020 r. poz. 790 oraz z 2021 r. poz. 272).

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 497) i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak

Załączniki
do uchwały Nr 31/2023 r.
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 2 sierpnia 2023 r. (M.P. poz. ...)

Załącznik nr 1

Wzór koperty na pakiet wyborczy

Przesyłka zwolniona z opłaty pocztowej
na podstawie art. 53k § 3 Kodeksu wyborczego
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r.
poz. 497).

Urządnik wyborczy w .....
(nazwa gminy)

.....
(adres urzędu gminy obsługującego urządника wyborczego)

PRZESYŁKA WYBORCZA

.....
(imię i nazwisko wyborcy)

.....
(adres wyborcy)

.....

WZÓR KOPERTY ZWROTNEJ

Przesyłka zwolniona z opłaty pocztowej
na podstawie art. 53k § 3 Kodeksu wyborczego
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r.
poz. 497).

PRZESYŁKA WYBORCZA

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr ...

W .....

.....

(adres obwodowej komisji wyborczej)

.....

.....

.....

Wzór koperty na kartę do głosowania

**Koperta
na kartę do głosowania**

WZÓR OŚWIADCZENIA O OSOBISTYM I TAJNYM ODDANIU GŁOSU

Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu

Ja, ...*,
(imię – imiona i nazwisko wyborcy)

numer PESEL*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

oświadczam, że osobiście i w sposób tajny oddałem(-łam) głos w wyborach
.....* zarządzonych na dzień
(nazwa przeprowadzanych wyborów)

.....*
(data wyborów)

.....**
(miejsowość, data)

.....**
(podpis wyborcy)

* Wypełnia obwodowa komisja wyborcza.

** Jeżeli wyborca nie może lub nie umie złożyć podpisu, oświadczenie podpisuje za niego inna osoba przez niego upoważniona, czyniąc o tym wzmiankę obok podpisu; w takim przypadku osoba upoważniona wpisuje również nazwę miejscowości i datę sporządzenia oświadczenia.

WZÓR INSTRUKCJI GŁOSOWANIA KORESPONDENCYJNEGO
W WYBORACH DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ, PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ORAZ DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Instrukcja głosowania korespondencyjnego

1. Wyborca otrzymuje pakiet wyborczy zawierający:
  - 1) zaadresowaną kopertę zwrotną;
  - 2) kartę do głosowania*/karty do głosowania*;
  - 3) kopertę na kartę do głosowania*/na karty do głosowania*;
  - 4) oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
  - 5) niniejszą instrukcję.

Pakiet wyborczy może zawierać również nakładkę na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a, jeżeli wyborca zwrócił się o jej przesłanie, zgłaszając zamiar głosowania korespondencyjnego.

2. Na karcie do głosowania wyborca oddaje głos w sposób określony w informacji znajdującej się na karcie do głosowania. Należy pamiętać, że znakiem „X” są co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.

3. Po oddaniu głosu należy kartę lub karty do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić. ****Należy pamiętać, że w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej karty do głosowania w tych wyborach wkłada się do jednej koperty na karty do głosowania.** Niezaklejenie koperty na kartę lub karty do głosowania spowoduje, że karta lub karty do głosowania w niej się znajdujące nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania. Do koperty na kartę do głosowania **nie wkłada się** oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu.**

4. Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej.

5. Następnie należy wypełnić oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu, na którym należy:

- 1) **wpisać miejscowość i datę jego sporządzenia;**
- 2) **własnoręcznie podpisać się.**

Oświadczenie wkłada się do koperty zwrotnej (z adresem obwodowej komisji wyborczej). Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania.

6. Kopertę zwrotną zawierającą:

- 1) zaklejoną kopertę z kartami do głosowania,
  - 2) podpisane oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu
- należy zakleić i przekazać przedstawicielowi Poczty Polskiej.

7. Przedstawiciel Poczty Polskiej odbierze zamkniętą kopertę zwrotną od wyborcy niepełnosprawnego oraz wyborcy kończącego 60 lat najpóźniej w dniu głosowania, który otrzymał pakiet wyborczy, na podstawie okazanego przez niego dokumentu potwierdzającego tożsamość. Odbiór następuje za pokwitowaniem najpóźniej:

- 1) w dniu wyborów, jeżeli wyborca **w momencie doręczenia pakietu wyborczego zgłosił potrzebę jej odbioru**, pod adresem wskazanym przez tego wyborcę;
- 2) w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wyborów – w placówce Poczty Polskiej usytuowanej na obszarze gminy, w której wyborca jest ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania;
- 3) w trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień wyborów w dowolnej placówce Poczty Polskiej.

8. Wyborca może, **do czasu zakończenia głosowania**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

9. W przypadku gdy w jednym dniu odbywają się więcej niż jedne wybory, w których wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, wyborca otrzymuje – w jednej przesyłce – tyle pakietów wyborczych, w ilu wyborach głosuje korespondencyjnie. W takim

przypadku czynności, o których mowa w instrukcji, należy wykonać odrębnie dla każdego z przeprowadzanych wyborów.

Pouczenie dla urzędnika wyborczego i obwodowej komisji wyborczej (nie drukować na instrukcji):

1. Punkt 9 instrukcji należy umieszczać tylko w przypadku, gdy w jednym dniu odbywają się więcej niż jedno wybory. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy odbywają się wyłącznie wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W przypadku treści oznaczonej „*” należy wybrać właściwą treść w danych wyborach, natomiast zdanie oznaczone „**” umieszcza się tylko w przypadku, gdy w tym samym dniu przeprowadzane są wybory do Sejmu i do Senatu oraz wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i/lub wybory do Parlamentu Europejskiego.

WZÓR INSTRUKCJI GŁOSOWANIA KORESPONDENCYJNEGO W WYBORACH DO RAD GMIN, RAD POWIATÓW, SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW I RAD DZIELNIC M.ST. WARSZAWY ORAZ WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST

Instrukcja głosowania korespondencyjnego

1. Wyborca otrzymuje pakiet wyborczy zawierający:
  - 1) zaadresowaną kopertę zwrotną;
  - 2) kartę lub karty do głosowania (wyborca otrzyma tyle kart, do ilu organów przeprowadzane są wybory);
  - 3) kopertę na kartę lub karty do głosowania, zwaną dalej „kopertą na kartę do głosowania”;
  - 4) oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
  - 5) niniejszą instrukcję.

Pakiet wyborczy może zawierać również nakładkę lub nakładki na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a, jeżeli wyborca zwrócił się o jej przesłanie, zgłaszając zamiar głosowania korespondencyjnego
2. Karta do głosowania w wyborach do:
  - 1) rad gmin (miast) – drukowana jest na papierze koloru białego, z tym że nazwiska i imiona kandydatów drukowane są na szarym tle, i w prawym górnym rogu ma wycięte trzy umiejscowione w poziomie otwory o średnicy 7 mm;
  - 2) rad powiatów – drukowana jest na papierze koloru białego, z tym że nazwiska i imiona kandydatów drukowane są na żółtym tle, i w prawym górnym rogu ma wycięte dwa umiejscowione w poziomie otwory o średnicy 7 mm;
  - 3) sejmików województw – drukowana jest na papierze koloru białego, z tym że nazwiska i imiona kandydatów drukowane są na niebieskim tle, i w prawym górnym rogu ma wycięty jeden otwór o średnicy 7 mm;
  - 4) rad dzielnic m.st. Warszawy – drukowana jest na papierze koloru białego, z tym że nazwiska i imiona kandydatów drukowane są na żółtym tle, i w prawym górnym rogu ma wycięte dwa umiejscowione w poziomie otwory o średnicy 7 mm.

3. Karty wymienione w pkt 2 mogą być jedną kartą zadrukowaną jednostronnie lub składać się z odpowiedniej liczby zadrukowanych jednostronnie, zbroszurowanych i trwale połączonych kart formatu A4.
4. Karta do głosowania w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta:
  - 1) w których głosuje się na więcej niż jednego kandydata – drukowana jest na papierze koloru białego, z tym że nazwiska i imiona kandydatów drukowane są na różowym tle, i w prawym górnym rogu ma wycięte cztery umiejscowione w poziomie otwory o średnicy 7 mm lub zamiast wyciętych otworów ma ścięty prawy górny róg;
  - 2) w których głosuje się na jednego kandydata – drukowana jest na papierze koloru białego, z tym że nazwisko i imię kandydata drukowane jest na różowym tle, i jest jedną kartą, zadrukowaną jednostronnie, formatu A5, a w prawym górnym rogu ma wycięte cztery umiejscowione w poziomie otwory o średnicy 7 mm lub zamiast wyciętych otworów ma ścięty prawy górny róg;
  - 3) w głosowaniu ponownym – drukowana jest na papierze koloru białego, z tym że nazwiska i imiona kandydatów drukowane są na różowym tle, i jest jedną kartą, zadrukowaną jednostronnie, formatu A5, a w prawym górnym rogu ma wycięty otwór o średnicy 7 mm lub zamiast wyciętego otworu ma ścięty prawy górny róg.
5. Na karcie do głosowania wyborca oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się na karcie do głosowania. Należy pamiętać, że znakiem „X” są co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.
6. Po oddaniu głosu należy kartę lub karty do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić. * Należy pamiętać, że wyborca głosujący korespondencyjnie **do jednej koperty na karty do głosowania wkłada wszystkie karty do głosowania w tych wyborach. Niezaklejenie koperty na karty do głosowania spowoduje, że karty do głosowania w niej się znajdujące nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania.** Do koperty na kartę do głosowania **nie wkłada się** oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu.
7. Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej.

8. Następnie należy wypełnić oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu, na którym należy:

1) **wpisać miejscowość i datę jego sporządzenia;**

2) **własnoręcznie podpisać się.**

Oświadczenie wkłada się do koperty zwrotnej (z adresem obwodowej komisji wyborczej). Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania.

9. Kopertę zwrotną zawierającą:

1) zaklejoną kopertę z kartami do głosowania,

2) podpisane oświadczenie o osobisty i tajnym oddaniu głosu

– należy zakleić i przekazać przedstawicielowi Poczty Polskiej.

10. Przedstawiciel Poczty Polskiej odbierze zamkniętą kopertę zwrotną od wyborcy niepełnosprawnego oraz wyborcy kończącego 60 lat najpóźniej w dniu głosowania, który otrzymał pakiet wyborczy, na podstawie okazanego przez niego dokumentu potwierdzającego tożsamość. Odbiór następuje za pokwitowaniem najpóźniej:

1) w dniu wyborów, jeżeli wyborca **w momencie doręczenia pakietu wyborczego zgłosił potrzebę jej odbioru**, pod adresem wskazanym przez wyborcę;

2) w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wyborów – w placówce Poczty Polskiej usytuowanej na obszarze gminy, w której wyborca jest ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania;

3) w trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień wyborów w dowolnej placówce Poczty Polskiej.

11. Wyborca może, **do czasu zakończenia głosowania**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Pouczenie dla urzędnika wyborczego i obwodowej komisji wyborczej (nie drukować na instrukcji):

1. W przypadku wyborów w toku kadencji w miejsce pkt 2–4 należy wpisać informację na temat karty do głosowania używanej w danych wyborach i odpowiednio zmienić numerację pozostałych punktów.

2. W przypadku, gdy wybierany jest tylko jeden organ:

1) zdanie oznaczone „*” należy pominąć;

2) w miejscach, w których mowa jest o „karcie lub kartach do głosowania”, należy użyć tylko liczby pojedynczej.